

Brysselkålen kan skördas färsk direkt till julbordet

Brysselkål smakar bäst då den skördas i oktober-november och har tannat bli sött av kölden. Klimatförändringen har gett oss längre och varmare höstar, det gynnar växter som har lång växtperiod, så som brysselkål. Finlands och Skandinavien klimat passar mycket bra för kålväxter.

I Belgien odlar man brysselkål i lika stor skala som vi i Finland odlar jordgubbar. Där finns en lång tradition att använda brysselkål i matlagning. Odlingarna omfattar cirka 3000 hektar.

Vill man producera brysselkål i stor skala krävs det mycket arbetskraft. Det är speciellt skörd och toppning av stamarna som är svårt att göra maskinellt. Stammen växer lätt lite snett mot huset. Även om man skaffat en dyr maskin att skörda med kan det vara svårt att använda den i våra förhållanden.

Lång växtperiod

Brysselkålen långa växtperiod är ofta ett problem. Den ska planteras så tidigt som möjligt i maj. De sorter som kräver längre växtperiod är ofta milda och goda och huvuderna är av bra kvalitet, men de kan endast odlas i södra Finland.

Problemet med de tidiga sorterna, vars tillväxtpåverkan är ungefär 110-130 dygn, är att huvuderna, knopparna, utvecklas i ojämn takt längs stammen. Därför går det inte att skörda dem maskinellt så som andra sorter som används i andra delar av Europa.

De långa varma höstarna har ändå gjort att det också här börjat gå att odla sorter som kräver längre tillväxttid.

Det går att påverka plantornas utveckling en aning så att huvuderna mognar samtidigt och blir mer jämnstora. Genom att toppa beståndet i augusti och att hålla det tillräckligt ljus och luftigt med att ta bort blad får man större delen av skörden färdig på samma gång. I övrigt odlas brysselkål ungefär på samma sätt som annan kål.

Skördeshöjden är cirka 200 kg/ha, helst fördelat så att en tredjedel ges då kålen plockas på fältet, i slutet av juni, då beståndet ogräsdarrens sprids tilläggsräve, till exempel kallosidpeter. Det är hygroskopisk och suger upp fukt från luften och trycker ut den snabbt ner och kommer kålen till gods.

I augusti ges den sista kvävegödsel för att gynna och beståndet blir tillräckligt

med blad när huvuderna börjar bildas i bladvecken.

Plantorna i fokus

Om man vill producera brysselkål i större skala lönar det sig att överväga att importera plantor, till exempel tillsammans med andra odlare. De plantor som produceras för försäljning är ofta av bättre kvalitet än de man själv lyckas få fram. När man odlar brysselkål kommersiellt är det viktigt att plantorna, vare sig man odlar själv eller köper, är av god kvalitet för att också ge förutsättningar för en bra skörd.

Plantoppdragningstiden för brysselkål är antingen längre än för andra kålar. Fem veckor anses vara lämplig tid för de flesta sorter.

Frona borde sås senast i mitten av april, för att man ska kunna plantera så tidigt som möjligt i maj. Eftersom brysselkålen blir hög är det viktigt att plantera plantorna stadigt och rakt, så att stammen blir så rak som möjligt. Det bästa resultatet ger en stadig planta som vuxit långsamt. Det samma gäller naturligtvis också vid maskinell plantering.

Eftersom brysselkål växer frodigt och

tar mycket plats borde planteringsstätheten vara ungefär som för vinterkål, eller ännu glesare. Ett radavstånd mellan 50-60 cm och plantavstånd på 50-70 cm är lämpligt. Om beståndet är för tätt får huvuderna inte tillräckligt med ljus och skörden blir försämd. Strax efter planteringen kan det se ut som om det finns för få plantor, men det ska man inte oroa sig för.

Det är viktigt att hålla efter ogräset ända in i juli tills beståndet blir täckande. Senare avlägsnas 4-5 av de lägsta bladen för att öka mängden ljus.

Håll koll på skadedjur hela odlingsperioden

Det är viktigt att hålla noga efter ogräset, då växtsången är lång och beståndet gles. Vad skadedjur beträffar är det viktigt att vara noggrann under hela odlingsperioden för under varma höstar kan det förekomma skador av kålfluga och kålmal oönskat sent.

Kålmalen skadar huvuden genom att äta gångar och sprida sin avföring i dem. Om larvernas gångar går djupt in i huvuderna blir det inget kvar att sälja då man tar bort de skadade bladen. Senaste sommaren fanns det kålmal ännu i augusti-september och

myckläckta larver angrep kålen. Plantor som drabbats av kålflugans larver växer i allmänhet sämre och under varma dagar ser plantorna hängiga ut.

För brysselkål är ett lätt insektnät ett bra alternativ till besprutning med pyretroider.

Bör toppas

Brysselkålen får en lång stam, där sidostammen utvecklas till små kålhuvuden. De största huvuderna bildas vanligen på den nedre halvan av stammen. Huvuderna i toppen blir ofta mer eller mindre lösa "tofflor". Högväxta sorter, som ger kålhuvuden samtidigt längs hela stammen kräver så lång växtperiod att sommaren i Finland inte riktigt räcker till. Men sorterna har utvecklats mycket under 2000-talet.

Genom att toppa stammen vid 50-60 cm kan man reglera huvudernas tillväxt. Då plantan toppas börjar sidostammen växa snabbare och på så vis får man färre, men större kålhuvuden. Toppningen kan göras genom att krossa tillväxtpunkten i toppen med en träklubba eller genom att rulla något tungt över den. Det är bara fantasin som sätter gränset, men kemisk toppning förekommer inte i Finland. Att klippa eller slå av toppen är antagligen det snabbaste sättet.

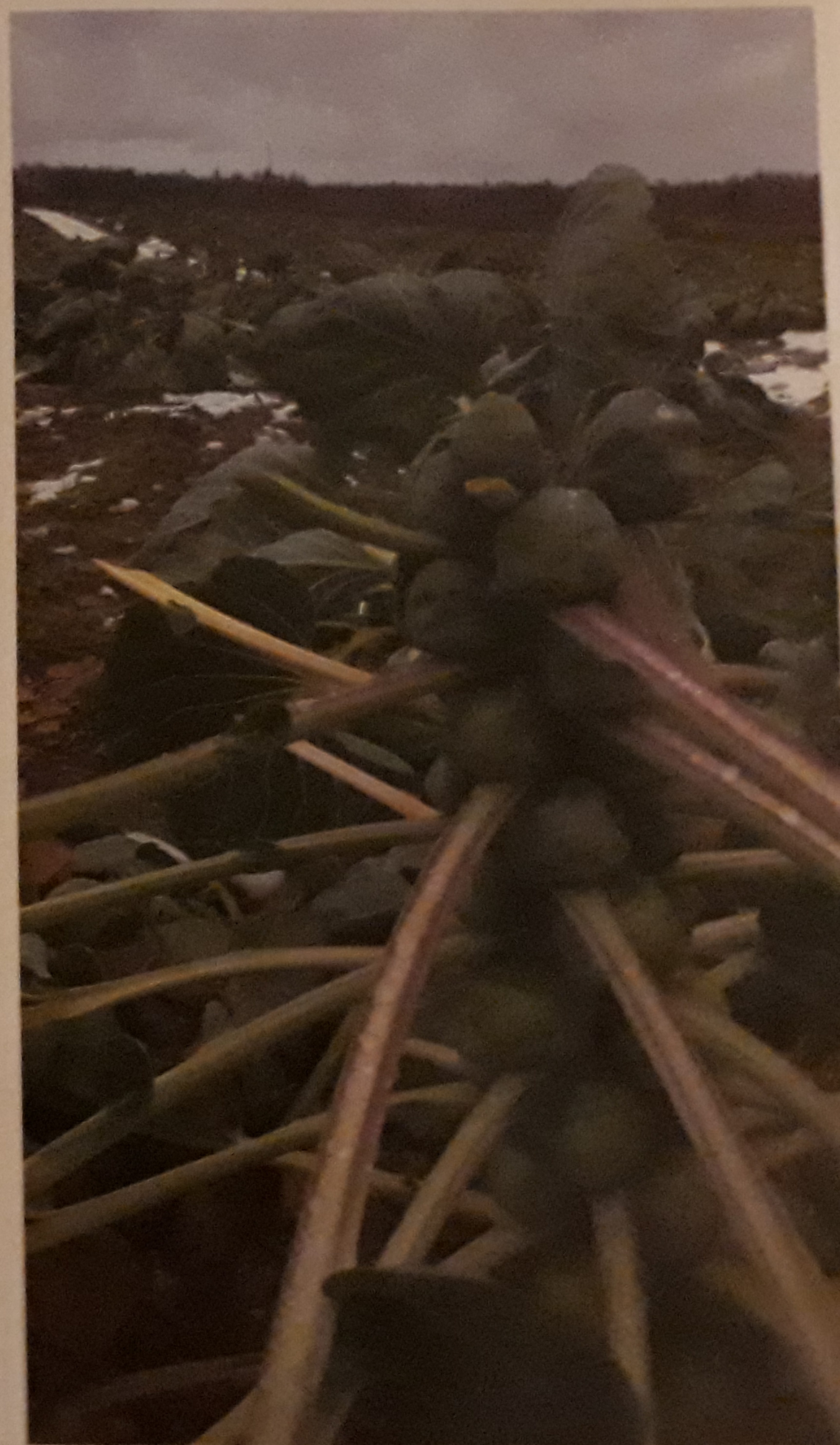
Kyliga somrar händer det ändå att alla huvuden inte hinner växa sig tillräckligt stora och fasta trots toppningen. En del av skörden blir då på åkern, fast det är möjligt att skörda brysselkål ända tills vintern kommer.

Även om man skulle kunna trygga en tillräckligt lång växtperiod för de snabbväxande sorterna, lönar det sig att prova andra senare sorter för deras goda milda smak. Nyare sorter klarar sig längre ute på åkern, utan att kvaliteten lider.

Möjliga kvalitetsfel är förutom larver, sprickor, gulnad och för lösa huvuden. Våra höstar kan brysselkålen huvud också blir förstörda på åkern, speciellt efter frost.

Olika sätt att skörda

Den första skörden från under delen av plantan och mitten kan göras för hand.

De översta huvuderna blir lätt för lösa och går inte att sälja.

Samtidigt tar man bort de allra största bladen, så att beståndet blir luftigare. Bladen går lättast att avlägsna om man börjar direkt efter en froststört då de inte är lika stora.

De första bladen i växter är ofta stora och när man väjer ner dem.

Den sista skörden kan ta med sig och allt till exempel med en skördare.

Et till är lättare att hantera än hand.